

VOINTA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei.
Pe jumătate an 50 Lei.
Pe trei luni 25 Lei.

ZIAR DE PROPAGANDĂ NAȚIONALĂ.

APARE ÎN FIECARE DUMINECĂ SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad,
Strada Vicențiu Babeș Numărul 6

Muncitorimea românească

de dincoace de Carpați trăiește zile nespuse de grele.

Exploatată până la istovire de către sălbatecul capital strein și în parte și de cel românesc; abrutizată de mizerie, de alcool și de întunec, această muncitorime care are dreptul să se aștepte, în România-Mare, la o soartă mai omenească, a ajuns la desnădejde.

Dela Reșița, dela Petroșani, dela minele de aur din Munții apuseni și de aiurea, vin strigăte desnădăjduite care ne umplu sufletul de mâhnire și revoltă.

La toate năcazurile muncitorimei române s'a mai adăugat, în timpul din urmă, unul mai mare decât toate celelalte: *invazia continuă a muncitorimii străine.*

Cum la frontiera spre Ungaria noi n'avem *poliție* sau *siguranță*, muncitorimea streină vine la noi ca într'un sat fără câini și încetul cu încetul ia locul muncitorimei române chiar și în întreprinderile așa zise „naționalizate”

Muncitorii români sunt puși la muncile cele mai grele și istovitoare sau, pur și simplu, dați afară din lucru.

Din cei de sus, nimeni nu vede, nimeni nu aude nimic. Când se duc totuși în inspecții pe la ma-

rile stabilimente industriale, sunt însoțiți de canali ca deputatul Vuia, și, în veselia banchetelor copioase, uită de viața de iad a muncitorimei românești exploatată până la sânge de exponenții banului strein și autohton.

Nu văd guvernării noștri că streinii cari le oferă banchete împărătești, din munca celor mulți și flămânzi, au ca un prim scop demoralizarea completă și bolșevizarea eventuală a muncitorimii românești?!...

Nu înțeleg, că așa zișii „Români” cari bârfesc muncitorimea românească, cum a făcut deputatul Vuia la Reșița, sunt slugile plecate și mizerabile ale streinilor cari ne sug sângele?!
Măsuri de îndreptare rapidă se impun!

Să înceteze imediat invazia muncitorimii străine!

Streinii de prisos să fie dați peste graniță!

Munca muncitorimei românești să fie ocrotită de exploatarea africană!

Muncitorimea românească să aibă dreptul la muncă și la viață în patria ei!

Dar cine să ia măsurile de îndreptare?!... Și cine să le execute?!...

Neputință sau nepăsare?

Un trist și rușinos document.

După șase ani de stăpânire românească avem o dovadă grăitoare și strigătoare la cer, despre cea ce să înțelege la noi sub naționalizare, conștiința românească și respect față de limba statului.

La societatea naționalizată „Reșița”, streinii rămași în slujbe de conducere, eliberează și azi acte și documente în limba maghiară, — într'unul din cele mai curate finuturi românești.

Administrația pădurilor societății amintite, dă primarului *Sofronie Mica* din comuna *Ciucu* o adeverință tipărită pentru lemne de foc din pădurile societății, de următorul conținut:

„Szabadalmazott osztr. magyar állam-vasutak” 5/VII. 924. 802. számú utalvány az eisenhüti faraktárból kiszolgáltatandó 1 ürm. 1. oszt. kemény hasábfára.

Jelen utalvány a hozzátartozó ellenőrzési szelvény és keletkezési bélyegző nélkül érvénytelen s a fa kiszolgáltatása alkalmával bevonandó. A lebélyegzés napjától számított 8 napon belül beváltandó, mely időn túl semmiféle felszólamlás tekintetbe nem vétetik.”

Atât și nimic mai mult, parcă am fi curat la Kecskemét.

Lăsăm în judecata ori căru! Român de omenie, aceasta rușine și batjocură la adresa Statului, iar din parte-ne, întrebăm guvernul și în special pe „mantașii” tuturor partidelor politice, membrii în Consiliul de Administrație al Reșiței, — dacă, în afară de grija dividendelor, se va ține seamă la societățile naționalizate și de respectul, cuvenit limbii statului român?

P. S. Originalul la dispoziția ori cui.

Până vin Budapestanii!

Un pantofar român din localitate ne scrie cu profundă mâhnire, că a fost primit lunile trecute, la o firmă de pantofărie din Arad, cu cuvintele:

„Vei putea rămânea la noi, doar până ne soses budapestanii”.

Așa a și fost. Sosind pantofari din Budapesta, după vre-o două săptămâni, Românul nostru a fost dat afară. A căutat de lucru în toate părțile, dar fără rezultat. A vrut să ia o slujbă la CFR., dar acolo l'au întrebat de ce fuge de meseria sa, dacă-i pantofar!

Așa rămân pe drumuri meseriașii români, pe când cei veniți de peste graniță, cu complicitatea autorităților, se îngrășe în scumpa noastră patrie, pe care o urăsc și-o bârfesc când li-se dă prilejul.

Până când?!...

Încă odată: afară cu streinii!

Acest strigăt nu e cel dintâi și nu va fi nici cel din urmă!

Gazeta noastră și-a făcut datoria să-l strige mereu.

A fost strigăt în pustiu? — Se vede că da!

Cele petrecute zilele trecute în Basarabia, poate, vor deschide ochii și autorităților românești din Arad, și din celelalte orașe dela frontiera spre Ungaria.

Streinii circulă în România ca la ei acasă! Așa zișii artiști și artiști de varietate, vin mereu în orașul nostru ca într'un sat fără câini. Am vrea să știm și noi de ce dă Z. Filotti și dă Mărculescu, nu iau nici o măsură ca aceste elemente primejdioase să fie date frumos peste graniță!! Li-e teamă poate de „Liga națunilor”?!...

Aud?!...

Minerul român cântă:

Cu ochii arși de întunec, cu fața suptă de durere.
Cu pletele de iarnă ninse, sdrențos, calic și huiduit
Ce-o lume n'treagă de lăcuste, ce'n goană oarbă
[s'a pornit]

Să-mi sugă tot mai mult viața din trupul fără de
[putere,

Implor sublima răsbunare!

Eu sunt un sclav închis în grote de pisma unui
[neam barbar.

Mi-e pânea mestecată'n lacrimi și-i presărată cu
[pământ.

Am bolovani în loc de perne, mă udă ploii, mă bate
[vânt,

Aud vijeliosul tunet, văd fulgerile cum răsar
Și știu cum veneticii fărăi se lefăesc în bogăție.

Tu, Dumnezeule puternic, prefă-mă'n fulger de
[furtună

Să mă cobor din slăvi orbește — căci prea e
[soarta noastră grea —

O, cător parveniți nemernici în clipa asta n'ăși putea
Subt pumni să le sfărâm scheletul și îngâmfarea
[lor s'apună,

Ca să-și ridice iarăși fruntea din țornă România-
[Mare!

Azi banul e stăpânul zilei, tot omul poartă azi o
[mască,

Azi țara plânge sugrumată de-atâtea lifte jidovești;

Sărmană fără românească vândută ești, pradată
[ești —

Pușini sunt cei ce-ți poartă grija, luptând ca să-ți
[redobândească

Mândria de odinioară!

În mine clocotește focul, îmi scurmă'n creeri negre
[gânduri.

Eu sap și aur și argint

Să-l dau călăilor vieții pentru un petec de pământ,
Ce-mi vor cinsti în ora morții, când m'or culca
[ntre patru scânduri,

Scuipând pe crucea mea creștină.

Eu sap mereu prin bezna oarbă; și'ndură-această
[neagră muncă.

Atâtea mii de bieți tovarăși, și totuși dreptul ni-se
[fură —

În schimb răsplata este palma străinilor sătui de ură,
Ne calcă legea românească și'n temniți umede ne-
[furuncă.

Săpați, săpați ciocane,
Căci nu-l mult până mâni,
Când nu-ți mai sparge bulgări,
Ci țeste de păgâni.

Înfrânge-vom sclăvia
Cu jugu-i secular,
Azi s'a trezit din moarte
Românul proletar.

Vom apăra credința
Târâtă în noroi,
Și țara cutropită
De-al relelor puhol.

Vom întrona dreptatea
Calcă sub picior,
Vom mântui moșia
Și steagul tricolor.

Ciucoi, cu ochi de hienă,
Sunat-a ora ta,
Ca mâne sclavii vieții
În sânge te-or scâlă.

Ș'asterne peste mine noaptea și cerne flori întunecate.
O, răsbunare azi te chiem,
Ai ști să-mi spui o clipă gândul atâtor mii de
[mii ce gem
Cu pumnii ridicați spre boltă cerșind zădarnic
[libertate?

Privesc în depărtarea vremii și tricolorul falfăește
Voios în soarele dreptății — văd hoituri negre de
[călăi,
Desfrâul moare în palate, văd preveniți și semizet
Ce-au propagat minciuna, lacomi — o lume ce
[se nărulește,

Muscând nevolnică'n fărâncă!

În raza zilei viitoare se'nfige crucea-adânc în zare —
Dintotdeauna fărăi s'aud cântări de sărbătoare.

IUSTIN ILIEȘIU.

Pretul unui exemplar 2 Lei.

Spicuri din doctrina națională fascistă din România.

VIII.

Micul funcționar, este una din victimele cele mai nenorocite ale invaziei streine. Dacă pentru înalta birocrație, streinii, au fost o sursă de grase beneficii, pentru micii funcționari și frați lor de mizerie pensionarii, venirea acestora a însemnat o înăsprire teribilă a condițiilor de trai. Ce pot să facă ei în fața streinului care plătește 40.000 lei pe un an apartament, 100 lei pe o găscă și orice preț li se cer pe o legumă care constituie singura hrană a acestor desmonești ai vremurilor grele pe care le trăim.

Vieța pentru ei e o enigmă — sau o curată tragedie. Și totuși obicinuiți cu ordinea și supunerea, ei nu cârnesc, deși sunt cu miile cei cari se culcă nemâncați.

Din ziua în care clasa aceasta greu încercată (în care sunt cuprinși și ofițerii inferiori) și-au dat seama de cauzele primare ale răului, — a devenit fascistă și va deveni tot mai militantă în măsura în care răul o va împinge la desnadejde. Fascismul, noi nu o tăgăduim, devine tot mai mult, gruparea, clasei sărace și desnađăduite dela noi și acelor cinstiți.

Pentru întreaga această clasă săracă de orășeni — problema scumpetei e simplă:

Descongestionarea orașelor de cele 2.000.000 de streini — cari au acaparat locuințele și care golesc zilnic halele — este soluționarea pe jumătate a speculei și a scumpetei.

Când ei sunt numai în București peste 300.000 mii și când ocupă în această Capitală și așa, atât de puțin încăpătoare 85.000 apartamente — mai e nevoie să spunem de ce prezența lor apasă așa de greu asupra vieții noastre cotidiene.

Aceasta cu locuințele. Inchi-puiți-vă acum 85.000 familii care-

și încarcă zilnic o coșniță în piață — cu ce e mai bun și fără tocmeală și veți vedea și laturea a II-a a problemei: scumpetea alimentelor. Și ceiace se întâmplă în București e specific tuturor orașelor noastre — cu toate încercate — bineînțeles în proporție diferită de invazie!

Evacuiază orașele de perenziți acești, și-a doua zi se încheagă condițiile de trai mai omenești pentru săracii dar cinstiți orașelor noastre. Dacă tu Stat nu o faci, și socotiți România ca un Bărăgan — unde pot poposi din toate colțurile lumii toate scursorile? atunci datoria ta este să crezi slujbașului tău condiții normale de trai — punând la contribuție pungile noilor mosafiri. Căci nu poți cere unui mic funcționar să trăiască cu de 10 ori leafa dinainte de război, când traiul e mai scump de 40, de 50 sau chiar de 60 de ori!! Una din două — ori evacuiezi pe streini — și pui la stâlp pe speculanți — ori le mărești leafa funcționarilor după indexul de scumpire a vieții — cum se face azi curent în Germania, Cehoslovacia și alte țări apusene — Austria.

Ofițerimea. Aceleași cauze care fac viața de nesuportat micilor funcționari, stau la baza mizeriei ce îndură și ofițerimea.

Numai că, în vreme ce sărăcia surdă și dureroasă a celor din-tăi, nu este atât de vizibilă, cea a ofițerimei, dimpotrivă. Și ea are obligațiuni speciale care-i cer să trăiască în orice loc și'n orice moment, în așa fel încât să facă cinste carierei pe care o reprezintă și uniforme pe care o reprezintă și uniformei ce poartă. Când ea nu poate răspunde acestor obligații, demnitatea țării însăși e atinsă. Or, socotim că nu mai

e un secret pentru nimeni că sunt ofițeri care stau prin manskardes mizerabile — că uniforme și le prociță pe credite și în condițiuni care-i reduc să mă-

nânce doar odată pe zi și că în fine mii de familii de ofițeri trăiesc îngheșiți în câte o cămaruță neigienică, o viață din cale afară de grea.

Salvați copiii!

E strigătul de alarmă al unor oameni, cari privesc dela înălțimea studiilor, viitorul neamului nostru. Nu pot să afirm, că salvând copiii, am făcut totul ce trebuie să facem, dar cei ce ne-o spun aceasta sunt oameni cari studiind situația, au ajuns la convingerea, că mortalitatea infantilă (a copiilor) constituie pentru neamul nostru un permanent și sigur pericol. Nu sunt suficiente toate nenorocirile câte s'au abătut asupra noastră, ne mai lipsea aceasta.

Am de față Nr. 22 din revista „Societatea de mâine”, care apare în Cluj sub conducerea unui distins comitet și care numără între colaboratorii ei, pe cei mai valoroși oameni de știință ce-i avem noi. Citesc cu groază — nu pot spune cu plăcere — un studiu al eminentului medic dr. Axente Iancu, directorul medicșef al Centrului pentru ocrotirea copiilor (fost azil) din Cluj, în care prin date sigure, culese la fața locului în comuna Curtici de pe frontiera de vest a țării, să dovedește în mod neîndoișos, că descrescem ca populație, că adică putem ajunge într-o bună zi, când copiii ce rămân în viață, îi vom putea număra pe degete, pentruca urmașii noștri să fie așa de mulți, ca și rămași pe urma unei holere.

Lângă cele multe năcazuri din câte se abat zilnic asupra țării noastre, cu regret trebuie s'o adăugăm și pe aceasta.

Una e sigur, că mortalitatea infantilă acolo e mai mare, unde numărul inculților e mai sporit. Rusia cu mojiile ei ocupă locul prim, Spania îi urmează, pentru ca al patrulea loc să fie de noi ținut. Sau cum s-ar spune, noi suntem în fruntea tuturor slăbiciunilor și în coada tuturor po-poarelor civilizate. Zi de zi constatăm pe toate tărâmurile, re-grese datorite inconștienței și mentalității absurde, a celor ce își asumă o răspundere în fața posterității, a celor ce pretind că organizează viața de mâine a Statului român.

Din șirele dlui dr. A. Iancu, citesc mai mult decât a vrut să spună, citesc anume, că din Că-sieria Statului se cheltuesc bani destui pentru instituții de ocrotire, numai cât aceasta se face fără nici o rațiune și fără ca să tindă ajungerea scopului urmărit. Se înființează dispensare și cămine de mame acolo, unde avem spitale mari, acolo unde avem azile de copii cari, adăpostesc multe mii de suflete nevinovate și sute de copii sugari, părăsiți și pe cari îi alimentează artificial din lipsa mamelor, cari se refugiază în cămine. „In azile, din lipsa de mame mortalitatea e de 7 ori mai mare”.

Să nu se creadă, că instituțiunile de asistență susținute de Stat, ce sporesc la orașe sunt în-

ființate cu bună credință și că doar lipsa lor se simte. Nu, ele sunt înființate pentru a crea o funcțiune parazitară pentru câte un adept al regimului conducător și pentru ca acesta, să trăiască comod pe spinarea Statului. Azilele toate sufer lipsa de mame, în schimb am văzut așa zise „cămine de mame”, unde femeile nevoiașе cu copii mici se refugiază. Ai crede că aceste cămine având mame suficiente adăpostesc și copiii fără mame, dar așa ceva nu se întâmplă. Dacă întâmplarea face ca o mamă să moară, copilul îi este trimis la Azil unde este hrănit artificial și moare aproape sigur.

Călător profesionist ce sunt mi-a fost dat să trec adesea pe lângă porțile Azilelor din Ardeal. De pe stradă nu poți vedea multe din ceea ce înseamnă sau ascunde un asemenea institut, am citit însă pe tablă scris cu litere mari la azilul din Cluj și cel din Timișoara, că medicii Azilului dau câte două ore la zi consultații gratuite pentru copiii suferinzi*). La celelalte azile asemenea lucruri nu am văzut, deși Azilul din Beiuș din lipsa de aranjament nu îngrijește nici un copil până la vârsta de 2 ani, iar după cât știu eu în Beiuș nu există nici un dispensar pentru copii și mă așteptam la sigur că acolo voi da peste asemenea minune. Am amintit și acest amănunt nu pentru a aduce laude conducătorilor acestor Azile — faptul vorbește dela sine — ci pentru ca să se poată vedea clar deosebirea între felul cum unii înțeleg să-și facă datoria și alți cari se mulțumesc cu incasarea lefii și cu titlu de conducători.

Iar dacă am relevat toate cele de mai sus, aceasta o am făcut pentru a arăta că înotăm într'un haos pe toate tărâmurile. Inconștiența și incompetența o vedem la tot pasul. Rețin și faptul absolut adevărat că dacă Azilele din Cluj și Timișoara dau consultații gratuite, aceasta nu s'a făcut din înalt ordin ci din propria inițiativă a celor ce sunt în fruntea lor.

Gândiți-vă cel puțin în momente libere, dacă așa se prezintă situația ce înseamnă la noi ocrotirea copiilor. Gândiți-vă la desnodământul final care cu cât se va produce mai târziu cu atât va fi mai dureros și ne va pune într-o situație poate chiar ireparabilă și pe care noi nu o am dori cu riscul a ori și ce! At. M.

*) În Arad sunt multe dispensarii așa că nu e nevoie de astfel de consultații, dacă însă se prezintă cineva se servește cu plăcere.

Medic specialist pentru boale și operațiuni de ochi
Dr. VIRGIL POPOVICIU
fost asistent de clinică universitară
Timișoara, circumscrip. IV. („Iosefin”) Palatul Elite.

Intrare: B-dul Carol (f. Hunyadi-ut) nr. 17
B-dul Berthelot (f. Kossuth-u.) 2
TELEFON: 11-32.
Ore de consultații: 10-12 și dela 15-17

Din o călătorie în Basarabia.

Basarabia este jertfa cea mai de compătimită a politicianismului român. Nepregătită nici politicește și nici din punct de vedere național pentru o eficace rezistență, ea a devenit cel mai expus teren de agitație pentru vecinii bolșevici și de pricopseală pentru hienele politice. Urmărind știrile din ziare, chiar reduse la verosimila realitate, se naște în fiecare bun Român un sentiment de adâncă mahnire și sinceră compătimită față de această provincie românească.

Pornind din acest sentiment am întreprins o călătorie de studiu în Basarabia. Cele văzute ne-a întărit și mai mult acest sentiment, dar răbdarea și cumințenia *Moldoveanului basarabean* ne-a mărit și nădejdea, că introducerea unui regim uman și cinstit, pe lângă toate uneltirile bolșevice, va crea ușor și în scurt timp o Basarabie mulțumită.

Cercetările noastre s'au extins după cât a fost posibil, în toate direcțiile și am ajuns la constatarea, că actuala stare a Basarabiei se datorește în primul rând politicianismului vechiului Regat, care a întronat cea mai proastă administrație ce se poate închipui, făcând posibil, ca aceasta să ajungă, pe lângă elementele nu cele mai eminente ale vechiului Regat, pe mâna, asemenea, nu acelor mai bune basarabene. Fără această stare de lucruri nu s'ar pomeni nici de atâtea comploturi bolșevice și nici de atâtea acte de banditism, de tot soiul — inclusiv cele administrative — menite toate a turbura liniștea populației.

Este caracteristic pentru urmările proastei administrații în Basarabia situația preoției de acolo. Aceasta este acuzată față, chiar și de membrul basarabean al guvernului de lipsă de patriotism. Că este nemulțumită — nu mă gândesc la acea parte a preoției, care este nemulțumită pe tema averilor bisericești — este fapt, care nu se sfiesc a-l afirma nici ei. Cauza nu este însă, că ar dori mai bucuros un regim bolșevic al cultelor ci s'a născut din continuele jigniri, cari le-au suferit din partea organelor administrative.

Administrația românească, la preluarea celei rusești, a neglijat momentul psihologic pentru a face din preoțimea basarabeană cel mai devotat element al noului regim. După o situație extrem de privilegiată, de care s'a bucurat sub vechiul regim rusesc, preoțimea a fost mereu expusă celor mai sensibile jigniri. Preotul a trebuit rând pe rând să stea în situația de subaltern, la dispoziția jandarmului, agronomului, organelor administrative de toate gradele și tuturor politicienilor, fără deosebire de partid, etc. Nu e mirare deci, că din jignire s'a născut nemulțumire, și că din nemulțumirea preotului, a trecut ici-colo și asupra enoriașilor săi, cari își aveau și ei motivele lor de nemulțumire.

Înlăturând această nemulțumire inițială a preoților, cari oricum reprezintă, prin contactul continuu, pentru țaran, în genere, cel mai de încredere element de conducere, ușor s'ar fi putut lua terenul altor nesfârșite nemulțumiri ale țaranilor. (Va urma.)

Bandit plătit cu bani publici.

Gospodăria orașului Arad ruinată cu desăvârșire. — Primăria păgubită cu 300.000 lei. — Primarul pus la discreția unui firezar iredentist.

Se fură la primăria orașului Arad ca'n codru Vlăsiei și bandiților nu li-se clatină nici un fir de păr măcar, continuându-și machinațiile fiecare liber, fiind pe deasupra și plătit încă cu banii scumpi ai populației, ba câte unul e mai și înăițat în grad, — grație bunei noastre administrații.

Cam acum trei ani s'a introdus cercetare disciplinară contra economului orașenesc Egon Pál, pentru faptul că pământul primăriei pe o întindere de 100 jugăre, care era arădat lui Ștefan Mănuț din Arad-Sega, l-a însemănat cu grâul primăriei, l-a arat și semănat tot cu oamenii, plugurile și vitele primăriei, precum și pentru manipulara unei mari cantități de fân și cereale, cauzând astfel primăriei o pagubă de câteva sute de mii de lei. Chiar el singur recunoaște că a furat grâul, ovăsul și fânul, prin procesul verbal aflător la dosarul disciplinar. Afacerea însă a rămas baltă, iar numitul econom a rămas și pe mai departe în postul său, pentru că vezi să poată fura liber cât mai mult.

Acest venetic, faimic econom, Egon Pál, care a venit aici la Arad ca firezar, tăind lemne populației cu fereștrăul lui circular, meserie de altcum destul de cinstită, însă neconvenindu-i s'a lăsat de asta, angajându-se ca birșiș (un fel de logofăt) la moșia jidanului Adolf Neumann din Arad-Gai, care jidan pe urmă sprijinindu-l l-a făcut să fie econom al orașului Arad. Om fără nici o școală sau altă pregătire specială și care habar n'are de gospodărie, semănând mai mult a jambaș de cai, coțcar sau pungaș ordinar.

Cu toate astea el conduce toată gospodăria orașului Arad. El care în anul 1921 în ziua de 15 Martie, când ungurii se cam agitau pela frontierele noastre, a declarat în biroul economatului că „ha még egyszer a fegyver a kezembe kerül, valamennyi oláht agyonütöm!” (de îmi va ajunge încă odată arma în mână, am să omor pe toți valahii!).

Nu i-s'a dat însă ocazie până acum să facă asta. I-s'a dat însă voie să fure cum îi place, trăind astfel o viață adevărată de boier, umblând des la vânzătoare pela Cluj și aiurea, ținându-și două amante la Arad, petrecând vara la băile din Bogdăriș, atunci când alt funcționar român stă să peară de foame. Iar soția lui, Madam Pál, și cele două fete întrec în lux pe oricare damă de societate de pe bulevard, făcând dese curse cu trăsurile primăriei și călătorind aproape în fiecare săptămână la Budapesta, pentru a cerceta acolo orfeurile, și a asculta „operele” și piesele teatrale ungurești etc. etc.

S'ar putea scrie coloane întregi despre el, dar acum amintim pe scurt numai câteva din matrapazlăcurile lui cele mai noul:

1. La stațiunea pentru smeliorarea plantelor are primăria 5 jugăre de trifoi, lăsate anul ăsta ca fânate, pe care le-a cosit dânsul, vânzând iarba prietenului său Szántó Béla, proprietar, domiciliat în strada Dorobanților Nr. 64 cu suma de 40.000 lei, socotind 5 jugăre fiecare de câte 8 parcele cu 1000 lei parcele.

2. Din recolta de ovăș din anul curent de 100.000 mm. lipsește un vagon, conform tabloului mașinistului dela trier și al delegatului primăriei Petre Chereșlădanu, a cărui valoare socotind numai cu 500 lei mm., 100 mm. fac 50.000 lei. Cui a vândut ovășul nu se știe.

3. Două jugăre pământ arător, le-a însemănat pentru dânsul fără vre-o autorizație prealabilă a primăriei, a căror arendă ar face cel puțin 2000 lei.

4. Parcela Nr. 314 pe întindere de 7 jugăre 340 stp. și parcela Nr. 14 pe întindere de 8 jugăre și 50u stp., adică cam 16 jugăre de pământ arător, le-a dat în arendă pe sub mână, fără știrea primăriei, unor unguri a căror nume ne scapă, acărora arendă

socotind numai cu 1.000 lei jug, face 16.000 lei.

5. Otava abundentă din acest an, cam 5-7 vagoane, le-a vândut nu se știe cui. Socotind numai cu 20.000 lei vagonul, este deci o pagubă de 140.000 lei. (Frumușică sumă, ce zici „domnule” Pál?)

6. Din anul trecut a rămas grâu în valoare cam de 20.000 lei, pe care afirmative l-a transportat la conacul Nr. 2, de unde a dispărut. Ce s'a făcut cu grâul acela?

7. Grâul și orzul din recolta acestui an de ce nu s'a așezat în magazinele destinate spre acest scop. Încăpătoare și uscate dela „Banca Centrală” cum era ordonat, și de ce s'a așezat în rayonul de călărit unde grâul e deja tot muced, fiind magazinele ude, așa că 16 oameni nu răsbesc a-l întoarce și vântura cu lopețile pentru a salva ce se poate din el. O pierdere ce acum imediat nu se poate calcula.

Vasăzică primăria orașului e păgubită și de data asta cu peste 300.000 lei, dar suntem siguri că economului Egon Pál, nu i-se va întâmpla nimic, deoarece doar dânsul are la spate pe cel mai mare protector a tuturor iredentiștilor din Arad, care pe vremuri a dat afară pe români dela primărie, strigându-le „tanulj magyarul disznó” (învățat ungurește porcule!) Vom reveni.

A P E L.

Fascia Națională Română a decis să înființeze în Arad o BANCĂ comercială-industrială (cu o secție de asigurare) care să sprijinească numai comerțul și industria creștină și în prima linie pe cea românească și meseriașii români.

Având nevoie pentru scopul acesta de un capital de cel puțin 5 milioane, 1 acție 500 L, rugăm și pe această cale pe toți aderenții noștri și pe toți cei cinstiți și cu inimă românească să ne încunoștiințeze câte acțiuni ar putea rescumpara fiecare dintre ei precum și prietenii și cunoștințele lor.

ADMINISTRAȚIA
ZIARULUI.

Filme

Paradisul hoților

— Moravuri mexicane —

Scena se petrece în Mexico, în apropierea frontierei, — nu la noi.

Suntem în cabinetul Prefectului de Poliție Don Montecarlos. În cabinet se mai află și avocatul Todoesposible, un om brun, elegant.

Prefectul Montecarlos sună. Intră comisarul Corectos, cu care se angajează următoarea conversație:

Prefectul: Pentru ce e deținut individul Cutareos?

Comisarul: Pentru un furt de 9000 pesos (pardon era să scriu: lei).

Prefectul poliției: Ce, 9000 pesos? Cum ai îndrăznit să-l arestezi pentru așa fleac. 9000 pesos? I-o fi luat omul pentru că i-o fi fost foame! Câte nu se mai întâmplă de-astea!...

Comisarul: Și cu toate astea, sunt singurii pungași cari mai pot fi arestați. Cei cari fură mai mult nu mai pot fi deținuți, pentru că ne destitue. Avem destulă experiență!

Prefectul: Dă-i drumul imediat! Când îl va mai vedea cineva furând, să știe că Cutareos e clientul dlui avocat Todoesposible, și să-l lase în pace.

Comisarul pleacă revoltat. Avocatul Todoesposible mulțumește dlui prefect Montecarlos pentru gentileț și pleacă să dea ochi cu clientul său.

Reforma agrară în județul Caraș-Severin

Toate ziarele din țară au publicat câte ceva nou referitor la abuzurile și neregulele săvârșite cu ocazul exproprierii de către cei însărcinați să aplice această reformă. Mai toate județele din România nouă au suferit nedreptăți și fraude, pentru stat, afară de județul Caraș-Severin, unde funcționează ca consilier agricol un domn de origine — zice-se — macedonean *Take Ch. Pealcă*, prototipul levantinului ordinar.

La consilieratul agricol de sub conducerea dsale totul merge pe scripte (referatele inspectorilor săi). D-lui e dat cu un procedeu cu totul orientat: *forma să nu lipsească nici la acul cu gămălie, fondul poate să dispară, căci n'are nici un rost odată forma îndeplinită.* Cum inspectorii țin foarte mult la formă, merită să fie clasat printre primii în felul lui.

Anchetele și orice altă acuzație nu se prind de el, fiind un *benzemut*, de care nu se lipește nimic. De aceea să nu se mire publicul și în special, locuitorii Caraș-Severinului, căci știe acest domn consilier să procedeze cum se cade...

„Ulciorul nu de multeori se duce la apă”.

Vom începe cu cele mai mici cazuri și treptat vom ajunge până la culme; o facem aceasta pentru că anchetele cari s'au suspendat din motive necunoscute, n'au dat nici un rezultat.

a) De vre-o doi ani, s'a făcut exproprieră în comuna Boldur și cu această ocazie s'a expropriat din proprietățile Lukaup Filip o suprafață de 437 jug, din cari au fost distribuite locuitorilor din acea comună împreună cu alte proprietăți, rămânând rezervă de stat circa 10u jug.

Această suprafață de pământ atât în anul 1923 cât și în 1924, a fost folosită de expropriatul Lukaup Filip, fără a plăti vre-o arândă (lucru care se poate constata), căci terenul aparține statului și nu lui Lukaup.

În anul 1924, desi pământul este de cea mai bună calitate, levantinul domn consilier T. Gh. Pealcă, găsește de cuviință să intervină la Centrala Obștilor Sătești ca expropriatul Lukaup, să plătească 50 kg grâu la jugăr, cu toate că sămănăturile s'au făcut fără știrea și aprobarea consilieratului și fără contract, ci... așa cum s'au înțeles.

Ei bine, de ce i-s'a făcut acest avantaj dlui Lukaup, pentru ce? Vă închipuiți... Totuși refuză și în prezent să facă un contract, ba sustine că, statul n'are nici un drept a-l impune la o arendă.

Ce zice la aceasta mult cinstitul consilier al județului Caraș-Severin?

Are idee de această chestiune? Și de ce lasă ca statul să fie păgubit cu cel puțin 100.000 lei în acești doi ani?

Este de notat, că d. consilier Peahă a arendat locuitorilor din Boldur pământ de aceeași calitate cu 100 kg la jugăr și le pretinde această cantitate. Pentru ce dar dlul consilier agricol intervine ca dlui Lukaup să i-se scadă arenda în natură la 50 kg pro jugăr? Să fie oare așa mare diferența de arendă când este tot din pământul luat expropriat dela Lukaup? De sigur, că aici este o afacere pentru... stat, — nu pentru persoana sa... Faceți sau comiteți un păcat, dacă vă închipuiți și credeți ceva despre acest consilier bine privit la Cluj și București. (Va urma.)

Se zice:

Că ordinul referitor la închiderea birturilor nu se execută în Ghioroc, motivul că acolo nu există birturi numai restaurante. Dar în comunele Radna, Șiria și celelalte se execută?

Că țiganii din Sâmbăteni săvârșesc furturi după furturi în comuna Ghioroc. Este curios că jandarmii nu pot prinde hoții.

Că nu toți inspectorii de colonii a (Azilului) Centrului de ocrotire pentru copii își fac datoria conștiințios. A fost un domn inv.-director, care a trimis paralele primite dela Centru pentru părinții crescători, numai după multe luni de zile dela preluarea lor dela Centru și când era deja înlocuit cu alt inspector de colonii. Care va fi fost cauza? Preamulele ocupațiuni ori...? Ce are de spus dl Revizor școlar despre felul cum își îndeplinește dl inv. dir. datoria?

Că dl farmacist Gründl din Șiria n'are drept de cetățean și minune! ca suspect iredentist are drept de armă. Se poate lucrul acesta? Divizia își va face de sigur datoria!

Că jandarmeria din Măderat a predat jidanului de acolo Spitzer un revolver zicându-i să puște pe cine va face gălgăie pe sub fereastră.

Că în curând se va forma un partid — un guvern de coaliție — care se va compune din elita — oamenii cinstiți și bunii Români — tuturor partidelor politice de azi, care va prelua în scurt timp guvernarea dela liberali. Se poate o minune ca aceasta? Se întâmplă zi de zi minuni rele, se va întâmpla excepțional și una bună? Noi ne temem că numai se zice dar nicidecum nu se va face.

Că cu ocaziunea inaugurării școlai din Nădab (j. Arad) unde au fost de față și d. general Berthelot, dlul ministrii: Constantinescu, Angheliescu, Lepădat, au fost decorați 30 și câțiva de preoți. Mai apropiat le va veni rândul dlor învățători. Se va îngriji oare cineva și de învățători buni și mulți, nu numai de școale multe, că între domnii inv. și între toți funcționarii sunt cam prea mulți lingăi.

Că tot în Nădab fiind deținut un țaran de prietenul (?) lui de domnul agronom, era să fie bătae, fiindcă Șimandani l'ar fi eliberat cu forța, dacă nu i-se dădea drumul.

Cum frustează jidanii statul român.

Este știut că toate foile din țară sunt redactate de jidani. Așa și „Erdélyi Hírlap” din Arad. Conform legii toți redactorii de profesie primesc bilet liber de a călători gratuit pe CFR. cl. I. Această foaie a percuinaților a avut obraznica îndrăzneală să anunțe la Minister pe toți amicii lor ca ziariști, respective redactori la foaia lor, primind astfel cu toții bilete gratuite, cu toate că dânsii habar n'au de ziaristică. Și anume: Francisc Farkas (jidan maghiarizat) este voiajor la firma Alcalay Freres, e tot pe drum călătorind des în afaceri de talpă și piele a acestei firme; dr. Olasz Pál (maghiarist) companist de firmă cu socru-său, suntem siguri că nu călătorește în chestii de interes public; Ludovic Bolgár (perciunat) este secretar la Camera de comerț și industrie, fiind bine plătit, n'are nimic cu ziaristica; Falus Lajos (perciunat și buzat) este subsecretar la aceeași Cameră de comerț, face dese curse la București poate în afaceri valutare și ducând jamantanul dlui deputat Zima Tibor, etc.; Iosif Réthy sau Réti (nu știu cum e maghiarizat) dânsul ar fi ziarist, dar nu stă în serviciul numitului ziar, și așa mulți alții. Așa călătoresc astia toți gratuit, înșelând statul român, îmbogățindu-se ei și sărăcindu-ne pe noi rând pe rând. Apoi să ne mai mirăm că CFR. lucră cu deficit.

Credeam Domnule Ministru dela comunicații că în felul ăsta se va putea ușor balansa bugetul căilor ferate. Nu-i așa, că da. Rugăm autoritățile competente să acheteze cazurile.

A apărut Numărul 2 din biblioteca „Fasciei Naționale Române”:

„DUREREA NEAMULUI”
versuri de Iustin Ilesiecu.

Se află de vânzare la autor: Cluj str. N. Iorga nr. 2 și la Redacția noastră.

ȘTIRI DE TOT FELUL.

Lumea să judece!!

Să binevoiască On. cetitorii să ne spue, merită ziarul nostru să fie așa de strașnic cenzurat? În săptămâna trecută nici atâta nu era de ajuns ci o autoritate locală a cerut pur și simplu suprimarea acestui ziar. Există însă și între autorități unele, care știu să ne aprecieze și să nu ne lase pradă celor răutăcioși ci ne dau concursul lor în lupta noastră desinteresată spre binele neamului, patriei și bisericeii.

Procesul lui Moța și Vlad. În toate orașele Moldovei studenții și întreaga tinerime, elevi, funcționari, muncitori, vor face rugăciuni în biserici în ziua de 26 Septembrie ora 10 dimineața. Se va ridica astfel către ceruri de pe tot pământul Moldovei în aceeași zi și la aceeași oră, rugăciuni din pieptul miilor de copii ai Moldovenilor pentru liberarea luptătorilor Moța și Vlad.

Dela Uniunea Foștilor Voluntari Români. Hotărându-se înființarea „Federației Foștilor Legionari din Mica Antantă” cu instituirea unui secretariat general comun la editarea unei reviste în trei limbi (română, cehă și sârbă) „UFVR.” va cere printr'un memoriu adresat dlui prim-ministru, crearea unei noi secții pe lângă legatia noastră din Praga.

Postul urmează să fie ocupat de către un voluntar român recomandat de către organizațiile voluntarilor, dar numit de Ministerul de externe al României.

Pe cât se poate prevedea, guvernul nostru apreciind importanța adâncirii relațiilor de prietenie între cele trei state ale Micii Antante, va satisface cererea Uniunii F. V. R.

Cehoslovacia a și înființat deja la Ministerul de externe această secție numind titularii recrutați din foștii voluntari cehoslovaci.

Propaganda contra României. Ziarul „America” din Cleveland (Statele Unite) scrie că propaganda contra României ia o întindere tot mai mare în marea republică de peste Ocean.

Pentru a bârbi România, Ungurii nu crută nici o jertfă bănească.

La cinematograful Madison din orașul Detroit s'a reprezentat acum câteva săptămâni un film intitulat: „București”, plin de insulte la adresa capitalei noastre și-a neamului nostru.

În timpul acesta ministrul României la Washington scrie piese de teatru, mediocre.

Trebuie să stim ungurește dacă vrem să fim comercianți? Un Român se plângea, mai zilele trecute, că voind să-și plaseze o rudă într'o prăvălie oarecare în Arad, a colindat o mulțime de firme, înzădă. Pretutindeni fetița a fost refuzată, pe simplul motiv că nu știe ungurește.

Și totuși trăim în România despre care se scrie că ar fi a tuturor Românilor!

Jidani din Ardeal — soviniști ungurii Jidani din vechiul Regat sunt, pur și simplu, „democrați, umanitariști”, când nu sunt bolșevici. Cei din Ardeal au fost în trecut turbați soviniști unguri; acum vreau să facă și ei pe „democrați”, dar nu prea le reușește.

Jidani din Ardeal rămân ce-au fost: sălbatici soviniști maghiari!

Foia jidănească „Brassói Lapok” din Brașov, nu scapă prilej să nu bârfească tot ce e românesc. În unul din cele din urmă numere spurcata foaie a jidanilor Grünfeld și Kahana, cântă osanale contelui Apponyi.

Am scris mai multe, dar ni-e teamă de inteligența cenzură din Arad!

Crișana jefuită de jidai!...

Pe văile Crișurilor, domnește azi cea mai hidoasă stăpînire, scorpia evreiesc s'a năpustit asupra Crișanei, cu scopul vădit de a distruge elementul românesc cu desăvârșire. Ravagiile rasei lui Iuda sunt îngrozitoare, țărănul român este azi în o sclăvie mai grea decât pe timpul maghiarilor pentru că e de o mie de ori mai dureros să fii sclav în țara ta pe care ai realizat-o cu atâtea jertfe.

Intrădevar cine s'ar mai îndoi azi că nu numai în Crișana dar în toată România adevăratul stăpîn este neamul lui Izrael.

Dar iată o dovadă. Dl deputat Dr. Dumitru Lascu conștient de pericolul ce amenință poporul român, a făcut în ședința Camerei dela 19 Iunie a. c. următoarea comunicare din care citez câteva pasagii:

„Dupăce aristocrația și burghezia maghiară în frunte cu familia Tisza, și cu alți factori latifundiați s'au dovedit incapabili de a rezolvi „chesti-valahă”, adică de a distruge elementul românesc care chiar în acest ținut este mai compact decât în ori și care altă regiune de peste munți, — iată că le vine rândul și aici parasi-tarilor galițieni. În mod firesc acenția și-au afirmat în scurt, extraordinara destoinicie pe terenul de distruge, ilustrându-se în toate direcțiile cu cele mai înspăimântătoare jafuri, prădăciuni și vandalisme. Ce e drept au pus mâna și pe latifundiile maghiare în acelaș timp, însă au dus la sapă de lemn populația românească creîndu-i o situație egală cu a dobitoacelor, cu deosebire în regiunile muntoase.”

„Cercetați numai dl. or, aceste regiuni chiar acum

și veți găsi în cele mai mizerabile sate sau cătune cei mai bogați, cei mai mulți milionari cârciumari jidani, cari s'au căpătuit nu numai prin des-puiarea țărânului român până și de cămașa depe dânsul, ci și prin distrugerea lui morală și fizicească cu otrăvuri de tot soiul — materiale și morale cu care l'a adăpat în trecut cu concursul unui regim străin și dușman, și l'a adăpat în prezent cu concursul regimului României-Mari”.

Toate aceste nelegiuri se fac în România-Mare, după cinci ani de stăpînire românească, în momentul ce credeam că trăim ca popor liber în țară liberă. Cererile țărânului român din Crișana sunt disprețuite, drepturile furate, n'a mai rămas decât sufletul din el nestrivit.

Țărănul român este un element de ordine, este aceea numai până ce nu-și bat joc de el nemernici, să ia seamă acei români inconștienți și păcătoși cari și-au vândut și sufletul lui Iuda că fapta lor rușinoasă, țărânimea va ști la un moment dat să o răsplă-tească precum a făcut Vlad Tepeș cu aceea cari au jefuit țara.

Cluj.

Octavian Lascu.

POȘTA REDACȚIEI.

Manuscrisele scrise cu creionul nu se publică.

I. C. Gai. Știm și noi că corul Casei culturale din Șega, cu ocazia concertului din urmă, și-a tipărit invitațiile — de un prost gust — la un jidan îngroșind punga acestuia, tot atunci când în Arad sunt patru tipografii românești. Să le fie rușine!

Coriolan Budișteanu, Arad. Este adevărat, că la primăria de aici să vorbește și acum „numai ungurește”. Cine ar și fi acolo bun român? Sperăm însă că dl primar dr. Robu va ști care îi este datorința și'n privința acesta.

Pompiliu Spătaru-Negroști. Nu avem cunoștință, tabloul ce l-ați văzut e numai o imaginație a pictorului. Trupele lui Avram Iancu au luptat sub steag galben (auriu), simbolizând aurul din munții moților; iar trupele lui Buteanu aveau steag albastru (vânăt) simbolizând credința către nație și poporul românesc.

Niculae Doldea-Fiscut. Regretăm acum nu se poate publica din lipsă de spațiu. Când va fi foaia noastră foaie de zi, bucuros vă stăm la dispoziție.

V. B. Loco. 1. Este foarte adevărat, 2. La vama din localitate nu găsești decât funcționari jidani, ca Schor, Gartenberg, Finkelstein etc. care toți trăesc aici lume albă. Românii doară sunt ușieri, servitori, hamali. 3. Cu denunțurile n'ajungi nimic: Turcu te bate, turcu te judecă!

Dlul I. Banciu în B. și mai multora. Ziarul se espedează de aici regulat. Ne pare bine că vă place mai mult ca în trecut. Dl Savu — am scris odată în ziar — nu mai face parte nici din personalul de redacție nici din secția F. N. R. Arad. Și noi credem ca și Dl. că ziarul de atunci este mai bun. Vă mulțumim pentru cuvintele de îmbărbătare în lupta noastră desinteresată și foarte grea pentru în-tărirea neamului. Fascismul italian a avut să lupte la început numai contra bolșevismului cu concursul tuturor. Noi luptăm pe lângă bolșevism și contra tuturor păcătoșilor și suntem siguri că vom învinge. Moravurile trebuie îndreptate, țara trebuie mântuită. Lupta este grea, dar sfântă.

Cetiți și răspândiți ziarele:

**VOINȚA POPORULUI
IDEEA NAȚIONALĂ
CLUJUL ROMÂNESC**

x Tânăr măcelar român, bine întrodus, cu un capital de 150.000 lei, do-rește cunoștință serioasă cu o tânără săteancă.

Fotografia atașată la răspuns, pe adresa „Măcelar”. Berecliu (jud. Arad.)

SPRIJINIȚI MESERIAȘII ROMÂNI!

Nu uitați, că pe lângă mulții și bogații streini, în Arad trăesc și mun-cesc din greu, dar cinstiți, și următorii meseriași români. — Sprijiniți-i! Sprijinindu-i pe ei, vă sprijiniți pe voi și răvna de progres a neamului.

Farmacii și drugherii:

FARMACIA OMESCU

A R A D

Bulevardul Regina Maria N-rul 18

FARMACIA „MANTU”

A R A D

Piața Catedralei și I. Mețianu (colț)

DROGHERIA HANZU

Arad, Palatul Minorilor.

Aviz. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Dorobanților Nr. 41 (școala confesională) am deschis un *biroiu tehnic de arhitectură*; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu develope (preliminare) lor, mai de parte execut co-lajonări de tofelul de lucrări de zidiri, și întreprind tofelul de lucrări tehnice, clădiri etc. — Cu stimă: **Teodor Cioban**, arhitect.

Nu mai intrați în prăvăliile jida-nilor!

**CROITORIA DE DAME
ELENA NEGUȘ ȘICLOVAN**

ARAD * STRADA TURNULUI (LOVARDA) N-RUL 3.

CONFECTIONEAZĂ:

COSTUME, PALTOANE, MANTALE TAILLEUR
ȘI ORICE LUCRU
IN ACEASTĂ BRESLĂ,
PRECUM ȘI UNIFORME PENTRU ELEVE

EXECUȚIE IREPROȘABILĂ ≈ PREȚURI EXCEPȚIONALE.

AVIZ! Am onoare a aduce la cunoștința Onoratului public, că mi-am instalat

**Atelierul de lăcătușerie
pentru clădiri și mașini**

în orașul ARAD Str. TURNULUI Nr 3. (Lângă cazarma pompierilor)

EXECUT

orișice lucrări din această breaslă.

Cu
stimă:

JIGA HERETIU, mechanic.

ANUNȚURILE, numai dela creștini, se primesc la Administrație. Prețul unui cm. pătrat este 2 Lei.